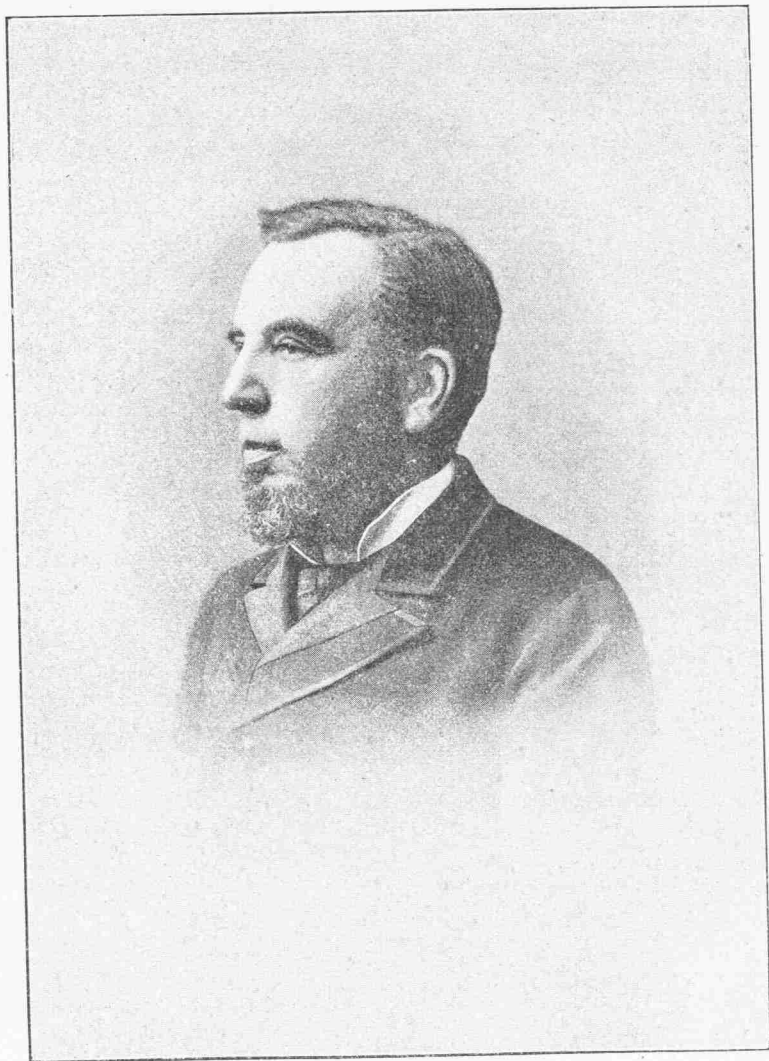

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η ΑΓΓΕΛΙΚΑ

Ἐγένετο μεγάλη ταραχή σὰν πρωτοφάνηκε στὸ χωριὸ ἡ Ἀγγέλικα. Συνειθισμένοι, ὁ κόσμος ἀπ' τὶς ντροπαλὰς καὶ συμμαζεμμένες χωριατοπούλες,

τρέλλαινε σὰ γελοῦσε καὶ τοὺς ἔδειχτε τὰ μεγάλα καὶ ἄμορφα δόντια της. Τρίτο, ποῦ δὲ φοροῦσε χωριάτικα, μόνο τῆς χώρας φορέματα. Μὰ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ

βλέπει ἔξαρνα μέσα στὸ χωριὸ μιὰ κοπέλλα, ποῦ τοὺς φάνηκε σὰ Θεά. Πρῶτο, ποῦ ἦταν κάτασπρη, σὰ νὰ μὴν τὴν εἶδε ἥλιος ποτέ; δεύτερο, πρόσχρη, γελαζόμενη καὶ ζωηρή, ποῦ τοὺς

τί πρῶτο, καὶ τί δεύτερο, καὶ τί δέκατο; Ἦταν νὰ τὴν βλέπη, καὶ νὰ μὴ χορταίνης.

Ἐφρεο μιὰν ἐπανάσταση στὸ χωριὸ ἡ Ἀγγέλικα. Οἱ καλοὶ χωριανοὶ δὲν τὸ λογάριζαν ἕνα

τέτοιο κακό. Ὁ σκοπός τους ἦταν ἀθῶος. Αὐτοὶ ζητοῦσαν μιὰ καλὴ δασκάλισσα, νὰ μάθῃ τὰ κορίτσια τους γράμματα. Γράφουν λοιπὸν στὴ χώρα, καὶ σὲ λιγὰκι ἔρχεται ἡ Ἀγγέλικα.

Σκολεῖο χτισμένο δὲν εἶχαν ἀκόμη. Τῆς νοικιάζουν ἕνα σπιτάκι, καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπιτάκι ἄρχισε ἡ Ἀγγέλικα νὰ πολιτίζη τοῦ χωριοῦ τὰ κορίτσια. Ὡς ἐδῶ ἡ δουλειὰ πῆγαινε καλά. Τὰ κορίτσια μαθαίνανε πῶς τὸ ψωμί δὲν τρώγεται μετὰ στὸ βιβλίον ἂν δὲ γενῆ ἄρτος, καὶ σὰν τέλειοναν τὰ μαθήματα, ἄρχιζε τὸ ἐργόχειρο. Καὶ τὸ βράδυ, σὰν πῆγαιναν στὰ σπίτια τους, ἄλλη ἔδειχτε στὸν πατέρα της μπιμπίλες, ἄλλη παντοφλές, κι' ἄλλη κεντημένες καπνοσακούλες. Κι' ὁ πατέρας τᾶβλεπε αὐτὰ καί καμάρονε ποῦ τέλος πάντων εἶδαν ἀνθρωπισμὸν τὰ κορίτσια.

Ἡ δουλειὰ ὅμως δὲ σταμάτησε ὡς ἐδῶ. Οἱ μεγάλες κοπέλλες, ποῦ δὲ μπορούσαν πιά νὰ πάνε σκολεῖο, δὲν ἔπρεπε νὰ μείνουν κι' αὐτὲς πίσω. Πῶς νὰ βγοῦν ὕστερα οἱ μικρότερες ἀδερφάδες τους πῶς ἄξιες καὶ πῶς χαριτωμένες στὸν κόσμον! Ἐρίχθουνται λοιπὸν τῆς Ἀγγέλικας, κι' ἡσυχία δὲν τῆς ἀφίνουν. Νυχτέρι δὲ γίνονται, ποῦ νὰ μὴν τὴν ἔχουν στὴ μέση νὰ λέρῃ ἱστορίας, νὰ ζηγᾷ συνήθειες τῆς χώρας, νὰ τραγουδᾷ τραγούδια τῆς χώρας, νὰ κόβῃ καὶ νὰ βάζῃ, κι' αὐτὲς νὰ λησμονοῦν κάθε χωριάτικο παιγνίδι, τραγούδι καὶ παραμῦθι, καὶ νὰ κάθονται σὰ μαγεμμένες νὰ κοῦν τὴν Ἀγγέλικα!

Εἶνε ἀλήθεια πῶς σὰν ἔφυγε ἡ δασκάλισσα στὸ σπιτάκι της, οἱ χωριατοπούλες, — πῶς νὰ ξεχάσουν τὴν τέχνη! — τῆς κάμανε χίλια περιγέλια τῆς κακόμοιρης. Ἄλλη νὰ μιμᾶται τὴ φωνὴ της, ἄλλη τὰ συννήσιτα λόγια της, ἄλλη τὴ μαριόλική της ματιά. Ἀθῶα περιγέλοια, χωρὶς καμμιά ζούλια καὶ καμμιά κακία, ἔτσι νὰ τῆς βροῦν κᾶτι τις νὰ γελᾶσαν. Καὶ σὰν ἔσκαναν στὸ γέλοιο, ἄρχιζαν πάλι νὰ τῆς θαμαζοῦν τὰ κόκκινα χεῖλη, τὰ κάτασπρα δόντια, τὸ μικρὸ ποδαράκι, τὴν περπατηξιὰ της, τὰ στολιδάκια της, τίς φορεσιὰς της, ὅλη της τὴ χάρι καὶ τὴ μορφιά.

Καὶ μὲ τὸ βλέπε βλέπε καὶ θάμναζε, ἄρχισαν οἱ χωριατοπούλες ν' ἀλλάζουν συνήθειες. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἦταν φυσικὰ σιγανὴ κι' ἀπ' ἔξω μονάχα. Φύση δὲ μπορούσε ν' ἀλλάξῃ ἡ χωριατοπούλα. Ἀλλάζε λοιπὸν μερικὰ λόγια, μερικὰ φερσίματα, μερικὰ φορέματα καὶ στολίδια. Κι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ἦταν ποῦ τοὺς ἔκαμε τοὺς καλοὺς χωριανούς νὰ μὴν τὴν καλοβλέπουν τὴ λουσαττὴ ἐκεῖνη μάγισσα. Τώρα δὲ σῶνανε πιά τὰ σπιτικά τουλῖα καὶ λινομέταξα, ἔπρεπε νὰ φέρνουν κι' ἀπ' τὸ μαγαζὶ λογιῆς λογιῆς κορδέλλες, κουμπιὰ καὶ κουρέλλια. Καὶ τὸ χειρότερο, ποῦ ἡ μίμηση δὲ μπορούσε νὰνε σωστή, κι' ἔβλεπες ἄξαφνα ἕνα καπελλῖνο μ' ἕνα γερντάνι, ἕνα φράγκικο φαρ-

μπαλὰ μ' ἕνα κοντογούνη. Ὁ πατέρας φυσικὰ δὲν τὰ κοίταζ' αὐτὰ. Ὁ πατέρας μέσα του τὰ καμάρονε ἴσως. Ἐκεῖνο ποῦ τὸν πονοῦσε τὸν πατέρα ἦταν ἡ τσέπη, τὸ ἔξοδο, αὐτὴ ἦταν ἡ ἐπανάσταση ποῦ ἔβλεπε ὁ νοικοκύρης καὶ τὸν ἔπιανε τρόμος. Κι' ὅσο ἡ κόρη του στολίζονταν, τόσο φύλαγε αὐτὸς τὴ λιγδωμένη του γούλια, ἢ τὸ μπαλωμένο του πόδημα.

Μῆτε δὲ σταμάτησε τὸ κακό. Ἡ Ἀγγέλικα, καθὼς εἶπαμε, ἦταν ζωηρὴ καὶ μιλητικιά. Ἄρχισε λοιπὸν σιγὰ σιγὰ νὰ ψαλιδίζη καὶ τῆς χωριατοπούλας ἡ γλώσσα, κι' ἄς ἦταν καὶ κανένας ξένος μπροστά της. Ἐκάποτε, πετοῦσε καὶ μιὰν ἀθάδεια τοῦ πατέρα της. Οἱ προσετοὶ κι' οἱ ἔφοροι, ἂν καὶ σὰν καλοὶ πατριῶτες ἤθελαν τὴν πρόοδο τοῦ χωριοῦ, ἡ νοικοκυρωσύνη τους ἄμως ἦταν κι' ἀπ' τὸν πατριωτισμὸ μεγαλύτερη, καὶ κάθε φορὰ ποῦ παίζαν τὰ κομπολόγια τους στὸ ιδιαίτερό τους καφενεδάκι συλλογιούντανε πῶς νὰ τὴ συμμαζέψουν λιγὰκι αὐτὴ τὴ δασκάλισσα, νὰ περιοριστῇ τὸ κακό. Νὰ τὴ διώξουν δὲν ταίριαζε. Μιὰ δασκάλισσα ἔπρεπε νὰ ἔχουν. Ποιὸς ξέρει ἂν δὲν τοὺς ἤρχονταν καὶ χειρότερα.

— Ἐγὼ τὸν βοήκα τὸν τρόπο, τοὺς λέει μιὰ μέρα ἕνας τους, Σπανὸ τὸν λέγανε, ἂν καὶ δὲν ἦταν σπανὸ. Νὰ τὴν παντρέψομε μὲ τὴ δασκάλισσα. Θὰ νοικοκυρευτῇ καὶ θὰ ἡσυχάσῃ κι' αὐτὴ κι' ἐμεῖς.

— Ποῦ νὰ τὴν παντρέψῃς! Δὲν ἄκουσες τί εἶπε τις προάλλες τῆς κόρης μου, πῶς εἶνε ντροπῆς νὰ τὴν παντρεύουν οἱ γονιοὶ της καὶ νὰ μὴ διαλέγῃ μοναχὴ της τὸ παλικάρ της;

— Αἶ, ἄς τὴν ἀφήσουμε λοιπὸν νὰ τὸν διαλέξῃ αὐτὴ· λίγο τερτίπι κι' ἔγεινε ἡ δουλειὰ.

Καλὴ τους τύχη ποῦ εἶχαν ἕνα ἀνοικονόμητο χουβαρτὰ, τὸν πρωτομάστορα τὸ Μυζήθρα. Πηγαίνει ὁ Σπανὸς μιὰ βραδυὰ στὴν ταβέρνα, τοῦ ρίχεται τοῦ Μυζήθρα, καὶ μὲ λίγα λόγια τὴν ετοιμάζει γιὰ τὸ τερτίπι.

— Τί κάθεται καὶ χάνεις τὴ νότη καὶ τὴ μορφιά σου στὴν ταβέρνα; τοῦ λέει. Ποῦ θὰ τὴ ξανάθρῃς μιὰ τέτοια Νεράιδα, τέτοιον ἀφρό, τέτοιον κρίνο; Τί καλῆτερο θέλεις παρὰ μιὰ τέτοια γυναίκα; Τὸ δικό σου τῶχαις, τί πειράζει ἂν δὲν εἶνε καὶ πλοῦσια; Μιὰ πατινάδα, ἂ φοβάσαι τὴν πατινάδα, ἕνα λουλουδάκι, μιὰ μικρὴ πρόφραση, καὶ τέλειωσε ἡ δουλειὰ. Τί χάνουμε τὰ λόγια μας; Πῆγαινε σπῖτι της ἀπόψε νὰ κοιτάξῃς μὴν τύχη κι' ἄρχισε νὰ καθίζη ὁ καινούργιος ὁ τοῖχος. Πες πῶς σ' ἔστειλα γῶ. Μὴ φοβάσαι. Κάμε σὺ μιὰν ἀρχή, κι' ὅσο γιὰ τὰ στερνά, ἐνοια σου.

Ὁ Μυζήθρας στὴν ἀρχὴ τὰ πῆρε ὅλα αὐτὰ γιὰ κοροϊδέματα τοῦ κύρ Σπανοῦ. Τὸν ἤξερε

πῶς ἀγαποῦσε νὰ πειράζῃ καὶ δὲν πολυπρόσεξε. Σὰν πήγαινε ὁμοῦ σπίτι του τὴ βραδυὰ ἐκεῖνη ὁ Μυζήθρας δὲν τραγουδοῦσε καθῶς, ποῦ συνείθιζε. Βυθίστηκε σὲ μιὰ παράξενη συλλογή. Ἡ συχία δὲν εἶχε. Γιατί τάχα νὰ κάμῃ ἓνα τέτοιο χωρατὸ ὁ Σπανός; Γιατί νὰ μὴν εἶνε κι' ἀλήθεια; Τί χάνῃ ἂ δοκιμάσῃ; ἂν πιτύχῃ, ποῖος ἄλλος μὲς τὸ χωριὸ θάχῃ ἓνα τέτοιο θησαυρὸ γιὰ γυναῖκα; ἂν δὲν πιτύχῃ, καὶ τὸ μάθη ὁ κόσμος, καὶ τῆς βγάλουν τραγοῦδι, ἄς ὄψεται ὁ Σπανός, ποῦ στάθηκε αἷτιος.

Ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορο καὶ πήγαινε πρὸς τὸ Σκολεῖο. Στάθηκε μιὰ στιγμή νὰ πάρῃ τὴν ἀναπνοή του. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ πρὸς τὰ παράθυρα τῆς Ἀγγέλικας, καὶ τοῦρθε νὰ ξεσπάσῃ στὸ τραγοῦδι ποῦ νὰ πῆχῃ καπνός. Κρατήθηκε ὁμοῦ καὶ πῆγε μπρῶς. Φτάνει στὴν πόρτα. Ἡ καρδιά του ἔτρεμε τώρα, ὁ λαιμὸς του στέγνωσε, ἴδρος ψιλὸς τὸν περιέχυνε. Σκύβει καὶ βλέπει ἀπ' τὴν κλειδότηρπα πρὶ νὰ χτυπήσῃ. Μέσα στὸ χαγιατί ἢ παρακώρη, ἢ θύρα ὁμοῦ τῆς κάμαρας ἀνοιχτή, κ' ἡ Ἀγγέλικα μπρῶς σ' ἓνα τραπεζάκι καὶ κεντοῦσε.

— Καλὰ λέει ὁ Σπανός πῶς εἶνε Νεράϊδα ἢ διαόλισσα, εἶπε. Ὡς τόσο, τί νὰ τῆς πρωτοπῶ σὰν ἔμπω! Αἶ, ἄς τῆς πῶ καλησπέρα κ' ἔχ' ὁ Θεὸς γιὰ τᾶλλα.

Χτυπᾷ τὴν πόρτα. Ἀνοίγει ἡ παρακώρη, καὶ μπαίνει μέσα ὁ πρωτομάστορας.

Ἡ Ἀγγέλικα σηκώνεται μισοτρομαγμένη. Στάθηκε σὰ λαμπάδα, μὲ τὰ μαυρὰ τῆς μάτια ὀρθάνοιχτα, σὰ νὰ τοῦ λέγανε τί θέλει ἐκεῖ τέτοια ὥρα!

— Καλησπέρα σας, κ' ἓνα λυχνάρι, τῆς λέει, νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στὸ κατῶγι, γιατί ὁ καινούργιος ὁ τοῖχος θαρρῶ πῶς καθίζει καὶ μ' ἔστειλε ὁ κύρ Σπανός νὰ κοιτάξω.

— Μαροῦλα, φωνάζει ἡ Ἀγγέλικα, ἀναψὲ ἓνα φῶς καὶ δός το τοῦ Μάστορα νὰ κοιτάξῃ. Ἐλπίζω πῶς δὲν εἶνε τίποτε.

— Ἐγὼ κοιτάξα καλὰ ἀπ' ἔξω καὶ νὰ σὰς πῶ δὲν παρατήρησα τίποτε. Ὡς τόσο ἄς δοῦμε κι' ἀπὸ μέσα.

Κατεβαίνει στὸ κατῶγι, καὶ σὲ λίγη ὥρα ξαναεβαίνει καὶ λέει πάλι τῆς δασκάλισσας πῶς δὲν ἔχει φόβο ὁ τοῖχος, καὶ νὰ μὴν τὸ κάμῃ μήτε λόγο, νὰ μὴν τρομάξῃ ὁ κόσμος τοῦ κάκου, καὶ δὲν στέλνει σκολεῖο τὰ κορίττιστα.

Ἐδῶ σταθηκε μιὰ στιγμή ὁ Μυζήθρας μπροστά τῆς Ὁ Μυζήθρας δὲν ἦταν ἄσκημο παλικάρι. Ἦταν ἀψηλός, μεγάλα καστανὰ μάτια καὶ μικρὸ μoustάκι λεβέντικο, ἦταν καὶ γλυκομίλητος. Ἐλα ὁμοῦ ποῦ δέθηκε ἡ γλῶσσά του τώρα! Τί νὰ τῆς πῆ, ποῦ ἦταν κ' ἡ παρακώρη παρῆξω!

— Ἄς δοῦμε μιὰ καὶ στὸ Σκολεῖο μέσα λέει ἄξαφνα, ἐκεῖ ποῦ κοίταζε γύρω τοὺς τοίχους.

Καὶ παίρνει τὸ λυχνάρι, καὶ πηγαίνει μόνος τοῦ στὴν κάμαρα τοῦ Σκολεῖου, νὰ συλλογιστῇ πῶς ν' ἀρχίσῃ τὴ δυσκολώτατη αὐτὴ ὀμιλία.

— Λάτε νὰ δῆτε, τῆς φωνάζει ἀπὸ μέσα.

Ἡ Ἀγγέλικα πηγαίνει στὴν κάμαρα τοῦ Σκολεῖου.

Ἐφεγγε δὲν ἔφεγγε μέσα στὴ μεγάλη ἐκεῖνη κάμαρα μὲ τὸ μικρὸ λυχνάρι. Ἡ Ἀγγέλικα περπάτηζε λαφρονὰ λαφρονὰ καὶ πῆγε καὶ στάθηκε μπροστά του σὰν ἀγαλμα, μὲ τὸ ἀμελημένο τῆς φόρεμα, μὲ τὰ μαυρὰ τῆς μάτια, μὲ τὸν ἄσπρο λαιμὸ τῆς, καὶ μὲ τὰ δύο τῆς χερᾶκια σφιγμένα πρὸς τὰ στήθια σὰ νὰ μισοκρύβωνε.

— Αὐτὴ τὴ χαραμάδα πρέπει νᾶδὲ ὁ κύρ Σπανός καὶ φοβήθηκε. Λίγο σουδὰ θέλει καὶ τίποτις ἄλλο. Τὸ σπίτι εἶνε γερό, μὰς βγήκε καὶ καλορρίζικο. Ὅλες μας αἱ κοπέλλες ἀθροπεύουν δῶ μέσα.

— Καλωσύνη σας νὰ τὸ λέτε αὐτό· καὶ τοῦ χαμογέλασε ἡ Ἀγγέλικα.

— Δασκάλιστά μου, ἐμεῖς οἱ χωρικοὶ λῆμε ἴσια τὰ πράματα. Θὰ σὰς ἔλεγα καὶ μιὰν ἄλλην ἀλήθεια, ἂν δὲ φοβοῦμουν πῶς μποροῦσατε νὰ τὸ πάρετε ἄσκημα.

— Σὰν τί ἀλήθεια, τοῦ κάνει ἡ Ἀγγέλικα, καὶ πάει ἓνα βῆμα κοντήτερα του.

— Πῶς εἶνε μιὰ ψυχὴ στὸ χωριὸ ποῦ πάει νὰ τρελλαθῇ μετὰ σὰς.

— Καλὲ τί μοῦ λές! Καὶ ποῖα νᾶνε, νὰ σὲ χαρῶ, αὐτὴ ἡ ψυχὴ; πές μου το τώρα ποῦ δὲ μὰς ἀκούει κανένας.

— Κι' ἂν θυμώσετε;

— Σοῦ τάξω πῶς δὲ θυμῶνω, ὅποιος κι' ἂν εἶνε· γιατί νὰ θυμῶσω;

— Καλὰ, νὰ σὰς πῶ λοιπὸν ποιός. Εἶνε ἓνας, ποῦ δὲν εἶνε γέρος, δὲν εἶνε καὶ φτωχός. Δὲ ξέρει πολλὰ γράμματα, εἶδε ὁμοῦ στὸν καιρὸ του λιγάκι κόσμο. Ἐξῶ τὴν ἔμαθε τὴν τέχνη του. Εἶνε λοιπὸν καὶ τεχνίτης. Δὲ ξέρει νὰ λήθ τὸν πόνου τοῦ σὰ βιβλίο, ξέρει ὁμοῦ νὰ τὸν τραγοῦδᾷ σὰν τὸ πουλί μὲς τὰ δάση. Δὲ ξέρει νὰ χαιρετᾷ φράγκικα, ξέρει ὁμοῦ ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ χαϊδεύῃ ῥομέικα.

— Καὶ τῶνομά του; ῥωτᾷ ἡ Ἀγγέλικα χτυπώντας τὸ ποδαράκι τῆς.

— Δὲ μπορῶ νὰ πῶ τῶνομά του, δὲν ἀποκοτῶ. Καὶ σταμάτησε ὁ Μυζήθρας.

— Εἶνε ἐτζι ἀψηλός, νόστιμος, παλικαρᾶς, γλυκομίλητος; ῥωτᾷ πάλι ἡ Ἀγγέλικα γελώντας.

— Δὲ μπορῶ, δὲ μπορῶ νὰ σὰς πῶ· πάει νὰ σδύσῃ ὁ νοῦς μου σὰν αὐτὸ τὸ λυχνάρι. Καὶ βάζει τὸ λυχνάρι σ' ἓνα θρανίο, κι' ἀπλώνει τὸ χέρι στὸν τοῖχο, καὶ βλέπει χάμω συλλογισμένος.

— Τί ἔπαθες, παλικάρι μου; τί ἔχει ὁ καυμένος! Νὰ σοῦ φέρω λιγάκι νερό.

Γυρίζει τότες ὁ νέος καὶ τὴ βλέπει μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο καὶ τῆς λέει:

Δὲν εἶνε πρᾶμα ν' ἀρρωστᾷ, πρᾶμα νὰ θανατόνη, ἄν τὴν ἀγάπη τὴν κρυφὴ τοῦ δὲν ξεφανερώνει.

Ἡ δασκάλισσα, ἂν καὶ φυσικὰ κατὰ ἔννοιωσεν, ἢ ὅμως ἤθελε νὰ παίξῃ καὶ νὰ πεοάσῃ τὴν ὥρα τῆς, ἢ νοστιμεύουνταν ν' ἀκούσῃ κι' ἄλλα, κ' ἔκανε τὴν ἀνήξερον ἀκόμα.

— Ἔχεις ἀγάπη μὲς τὴν καρδιά σου, καθὼς βλέπω, τοῦ λέει. Καὶ ποιά νᾶνε ἡ ἄτυχη αὐτὴ ἀγαπητικιά, ποῦ δὲν τὸ ξέρει τί πόνο τὴν ἔχεις;

Καὶ τῆς ῥίχτει τώρα μιὰ ματιὰ φλογερὴ ὁ Μυζήθρας καὶ τῆς λέει μὲ φωνὴ σιγανὴ καὶ τρεμουλιαστῆ:

Ἀγγελικούλα ζάχαρη, κι' Ἀγγελικούλα μέλι

Κι' Ἀγγελικούλα κρύο νερό, ποῦ πίνουν οἱ ἀγγέλοι.

Δὲ μποροῦσε πιά ἡ Ἀγγέλικα νὰ καμωθῆ πῶς δὲν ἔννοιωθε. Ἄρχισαν νὰ τῆς ἔρχονται σύγκρουα. Δὲν ἦταν φρόνιμο νὰ μείνῃ κοντὰ του. Μποροῦτε καὶ νὰ σκύψῃ νὰ τὴ φιλήσῃ. Τραβήχτηκε λοιπὸν δυὸ βήματα, πῆρε τὸν συνειθισμένο ἀέρα τῆς σὰν ἔδλεπε ξένο, καί,

— Λοιπὸν δὲν ἔχει ὁ τοῖχος τίποτις, τοῦ λέει. Εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κόπο σου, εὐχαρίστησέ μου καὶ τὸν κύρ Σπανό.

Ὁ Μυζήθρας τᾶχε χαμένα. Τὸν ἔδερνε ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ντροπὴ. Κυττάζει γύρω του νὰ δῆ πῶς νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ τὸν ξαναδῇ ἢ περηφάνῃ του Ἀγγέλικα. Βλέπει τὴν πόρτα ποῦ βγαίνανε τὰ κορίτσια· τὴν ἀνοίγει, καὶ ἴσια ἔξω χωρὶς μῆτε ν' ἀκουσθῇ τὸ περπάτημά του.

Σὰ βγῆκε ἔξω ἀπ' τὴν αὐλή, καὶ κατέβαινε τὸν κατήφορο, καὶ τότε χτύπησε τὸ βραδυνὸ ἀγεράκι, καὶ συνέφερε πάλι, χάθηκε ἡ ντροπὴ καὶ τοῦ ἔμεινε μοναχὴ ἡ ἀγάπη. Καὶ σὰν τράβηξε ἀκόμα παρακάτω, κ' εἶδε μπροστὰ του τὸν κάμπο, καὶ τὸ φεγγάρι νὰ παίξῃ στὰ κύματα, ζύπνησε τὸ λεβέντικό του γουρταλίκι μὲς τὴν καρδιά του, καὶ διαλάληξε ἀμέσως ὁ κόσμος μὲ τὸ τραγοῦδι του:

Καλονυχίζω μιὰ ψυχὴ καὶ τόνομα δὲ λέγω·

Κι' ἂν μελετήσω τόνομα, βουρκόνομα καὶ κλαίγω.

— Πητέ μου, πητέ μου κι' ἄλλα, νὰ σᾶς χαρῶ, ἀπ' αὐτὰ τὰ δαιμονισμένα λιανοτραγοῦδά σας, — ἔλεγε μιὰ βραδυὰ στὶς κοπέλλες ἡ Ἀγγέλικα, ἐκεῖ ποῦ ῥάβανε καὶ κεντούσανε γύρω στοῦ νυχτεριοῦ τὸ λυχνάρι. — Εἶνε γλυκὰ γλυκὰ καὶ νόστιμα, εἶνε μυρωδάτα σὰν τὸ βασιλικό, πητέ μου κι' ἄλλα, πεθαίνω γιὰ τὰ χωριάτικὰ σας αὐτὰ ζουμπολιάκια, ποῦ τὰ καταφρονεῖτε, κακῆμένες, καὶ δὲν ξέρετε τί θησαυρὸ ἔχετε! Ἄχ, χωριὸ καὶ πάλι χωριὸ! Ποῦ νᾶβρη

κανέννας ἕνα τέτοιο νυχτερί στὴ χώρα! Ποῦ ν' ἀκούσῃ τέτοια μουσκομουρισμένα τραγοῦδια! Θὰ τὰ μάθω, θὰ τὰ μάθω κ' ἐγὼ αὐτὰ τὰ τραγοῦδια. Δὲ μπορῶ πιά νὰ ζήσω χωρὶς αὐτὰ.

Κι' ἄρχισε ἀμέσως νὰ φιλοτραγοῦδᾷ, σ' ἕνα σκοπὸ τοῦ χωριοῦ:

Κυπαρισσάκι μου ψηλό, σκύψε νὰ σοῦ λαλήσω,
Ἔχω δυὸ λόγια νὰ σοῦ πῶ, κι' ἀπὲ νὰ ξεψυχήσω.

Καὶ δὸς του γέλοια οἱ κοπέλλες, ποῦ πήγαιναν νὰ λωλαθοῦν μαζί τῆς.

— Τί ὡμορφα τὰ τραγοῦδᾷ, σὰ νὰ γεννήθηκε στὸ χωριὸ ἡ μαριολεμένη! φωνάζανε.

— Μπᾶ! Καὶ μηγὰρ δὲ γεννήθηκα σὲ χωριὸ! Τὴν καημένη μὲ φέρανε στὴ χώρα μικρὴ μικρὴ, — μῆτε μάννα εἶχα μῆτε πατέρα. Ὁ καημένος ὁ θεὸς μου ὁ παπὰ Φέστας μὲ πῆρε στὴ χώρα καὶ μὲ σποῦδαξε. Τὴ θυμοῦμαι τὴ δύστυχη τὴ μάννα μου σὰ νᾶτανε χτές. Νά, ἔτσι φαίνονταν. Ὅλοι μοῦ λέγανε πῶς τῆς ἔμοιαζα.

Καὶ παίρνει μιὰ μαγουλίκα, καὶ τὴν τριγυρίζει στὸ κεφάλι τῆς, καὶ τίς βλέπει μὲ μιὰν ἡμερη καὶ συλλογισμένη ματιὰ. Ἦταν ἀληθινὴ ζωγραφιά τώρα.

Οἱ χωριατοπούλες κάθονται καὶ τὴ βλέπουν ἀμίλητες καὶ συγκινημένες. Δυὸ τρεῖς δακρύσανε κιόλας.

— Εἶται δικὴ μας, Ἀγγέλικα, καὶ βγάλτο ἀπ' τὸ νοῦ σου πῶς θὰ μᾶς φραγκέψῃς, τῆς λέει μιὰ τους, ἡ μεγαλύτερη.

— Ἐγὼ νὰ σᾶς φραγκέψω, ἀγάπη μου; Θεὸς νὰ φυλάξῃ! Κοιτάξετε νὰ μὴ μὲ φραγκέψετε σεῖς τώρα ποῦ ξανάγεινα πάλι χωριατοπούλα. Μιὰ βδομάδα καὶ θὰ μοῦ τραγοῦδᾷς τὸ τραγοῦδι τῆς νύφης.

Ἔμειναν ὅλες ξερόες. Βάζουν τὰ ἐργόχειρα χάμου, βλέπουν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, ἀρχινοῦν ἕνα τσιριχτὸ σὰ λωλέες, πηδοῦν ἄρθρες, καὶ τριγυροῦν τὴν Ἀγγέλικα, νὰ μάθουν τί τρέχει.

— Ἀφήσετέ με, νὰ σᾶς τὰ πῶ. Θὰ μὲ πνίξετε καημένες! Νά! ἀπλούστατο πρᾶμα! Ἀγάπησα ἕνα παλικάρι, καὶ θὰ τὸ πάρω. Μὴ ζουλέψετε· δὲν εἶνε καμιανῆς ἀραβωνιαστικός. Εἶνε ἀπ' τὸν ἄλλο τὸ μαγαζά. Δὲν εἶνε γέρος, δὲν εἶνε καὶ φτωγός. Δὲ ξέρει πολλὰ γράμματα, ξέρει ὅμως τὴν τέχνη του. Δὲ μπορεῖ νὰ μοῦ πῇ τὴν ἀγάπη του σὰ βιβλίω, ξέρει ὅμως καὶ τραγοῦδᾷ σὰν τὸ πουλὶ μὲς τὰ δάση.

— Καὶ τόνομά του; φωνάζουν ὅλες.

— Τόνομά του; Ἔνα πρᾶμα ποῦ γίνεται πολὺ νόστιμο μὲ τὸ μέλι.

— Ὁ Μυζήθρας!! φωνάζει ἡ μεγαλύτερη.

— Λοιπὸν ἐσὺ ποῦ τὸν ἔννοιωσες θᾶρθης νὰ στολίσης τὴ νύφη. Ὁ γάμος γίνεται στὸ σπίτι τοῦ προεστοῦ κύρ Σπανοῦ.

Κ' ἔτσι ἔγεινε. Ὁ Σπανὸς πῆρε ὅλη τὴ δου-

λειά ἀπάνω του, σὰν πατέρας τῆς ὁ καυμένος.

Ἡ Ἀγγέλικα, καὶ καλὰ νὰ γείνη νύφη σωστή τοῦ χωριοῦ. Μῆτε οἱ τρέμουσες ἔλειπαν, μῆτε τὰ χίλια ἄλλα στολίδια καὶ γλέντια, ποῦ κάνουν τοὺς χωριανοὺς νὰ λέν τὸ γάμο χαρά.

Ὅσο γιὰ τὸ γαμπό, αὐτὸς πιά συμμαζεμὸ δὲν εἶχε. Ὡς καὶ στὴ στεφάνωση ἀπάνω, ἔσκυψε κ' εἶπε τοῦ κῦρ Σπανοῦ :

— Εἶμαι βασιλιὰς, ἡ Ἀγγέλικα εἶνε κορόνα μου, καὶ τοῦ λόγου σου ὁ Βεζίρης μου.

Καὶ δὲν ἔλεγε ψέμματα. Σὰν ἀληθινὸς Βεζίρης τὴ βόλεψε τὴ δουλειὰ ὁ κῦρ Σπανός. Αὐτὸς ἦταν ποῦ πῆγε καὶ τῆς φύσηξε τὴ φωτιά τῆς Ἀγγέλικας ὕστερ' ἀπ' ἐκεῖνη τὴ βραδυῆ. Αὐτὸς ἔκαμε καὶ τὴν προσενιὰ τῆς κυρὰ Μυζήθραινας, καὶ σὲ δυὸ βδομάδες ἦταν ὅλα τελειωμένα, κ' ἡ κυρὰ Μυζήθραινα κατασταλαγμένη μετ' τὸ γυῖοκα τῆς καὶ μετ' τὴ νύφη τῆς, κ' ἀποφασισμένη νὰ ζήσῃ μαζί τους, νὰ κοιτάξῃ. ἔλεγε, τὰ ἡγγονάκια τῆς, σὰν πῆγαινε ἡ Ἀγγέλικα στὸ Σκολεϊό.

Κ' ἔτσι νοικοκυρεύτηκε ἡ δασκάλισσα, νύφονταν καὶ μιλοῦσε καὶ φέρουνταν σὰν ὅλον τὸν κόσμο, γλύτωσαν καὶ τοῦ χωριοῦ οἱ κοπέλλες ἀπ' τὴν τρέλλα νὰ θέλουν καὶ καλὰ νὰ φαίνονται Φράγκισσες.

ΤΑΣΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ἰ π ο

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια, ἴδε σελ. 351

Κεφάλαιον Κ'.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ καθηγητοῦ

Ὁ ἥλιος διέχεε τὰς φλογεράς ἀκτῖνάς του ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Χαμαδάν, ἕνεκα δὲ τῆς θερμῆς ἐστάλαζεν ὁ ἰδρῶς ἀπὸ τὸ μέτωπον τῶν ἐργατῶν καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατὰκοποι διέκοπτον τὴν ἐργασίαν καὶ ἀνεπαύοντο μετ' ὅλας τὰς κρυγὰς καὶ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐπιστατῶν.

Εἰργάζοντο λοιπόν :

Ναί, εἰργάζοντο· καὶ ὁ κρότος τῆς σκαπάνης καὶ τῆς ἀξίνης ἀνορουσσουσῶν βαθεῖαν αὐλακα εἰς τὴν ἐσκληρωμένην γῆν ἀντήχει ὅπως κατὰ τὰς καλλιτέρας ἡμέρας τῆς ὑπὸ τὸν Κερδικὸν ἀποστολῆς. Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ εὐλυγίστου ἀναστήματος τοῦ Μαυρικίου καὶ τῆς ἀδελφῆς του ἐφαίνετο τώρα συρόμενον τῆδε κακεῖσε βαρέως τὸ ἐλεφάντινον σῶμα τοῦ προφέσορος Χάσελφρατζ διαβρόχου ἐκ τοῦ ἰδρωτός, ἀπομάσσοντος τὸ φαλακρὸν μέτωπόν του, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἀνδρας σχινοτενεῖς ἀγορεύσεις εἰς ἀκατανόητον γλώσσαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐφευρέσεως, μίγμα γερμανικῆς καὶ περσικῆς γλώσσης, αἵτινες δὲν ἐφαίνοντο ἐμποιοῦσαι μεγάλην ἐντύπωσιν ἐπ' αὐτῶν. Οἱ ἐργάται

ἦσαν οἱ ἴδιοι, οἵτινες εἶχον λιποτακτῆσαι ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Μαυρικίου μετὰ τὴν ἔκλειψιν, μὴ θέλοντες πλέον κατὰ τὸ λέγειν νὰ ὑπηρετήσωσι τοὺς ξένους. Μετὰ τὴν συνειθισμένην τῶν ἀπάθειαν καὶ τὴν πατροπαράδοτον ὀκνηρίαν καὶ ἀπροθυμίαν ἔσκαπτον νῦν διὰ λογαριασμὸν τοῦ καθηγητοῦ, χωρὶς νὰ ἀνησυχῆσωσι ποσῶς ἂν ἀντέφασκον τῶρα πρὸς ἑαυτούς, ἀμεριμνοῦντες νὰ μάθωσι διατί ἐκεῖνο τὸ ὅποιον χθὲς ἐφαίνετο παράνομον ἦτο σήμερον ἀξιόπεινον.

Ἀλλ' ὁ προφέσορος ἐγίνωσκε τοῦτο καλῶς, ἐγκαταλείψας δὲ προσωρινῶς πᾶν σχέδιον περὶ θεραπείας τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Βασιλεως τῶν Βασιλέων εἶχεν ἀφοσιωθῆ ὀλοφύχως εἰς τὴν κατὰκτησιν τῆς εὐνοίας τοῦ Ἀβδοῦλ-Ἀζίμ. Τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἦσαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπὸ τὸν Κερδικὸν ἀποστολῆς, εἶτα δὲ ἡ μεταβίβασις ἀξιολόγου ποσότητος χρυσῶν τ ὁ μ α ν ἐκ τῶν χρηματοκιβωτίων τοῦ διοικητοῦ εἰς τὰς ὀδοιπορικὰς ἀποσκευὰς τοῦ σοφοῦ ὀφθαλμολόγου, εἰς ἀνταμοιβὴν χορηγηθειῶν καὶ μελλουσῶν ἐκδουλεύσεων καὶ ὡς τίμημα φαρμάκου τινὸς διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς παρ' αὐτοῦ ἐφευρεθέντος, τὸ ὅποιον ἐμελλε ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς αὐτοῦ Ἰψηλότητος τὴν ὀξυδέρκειαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς νεότητος, τέλος, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ σπουδαιότατον ἀποτέλεσμα, τῆ προτροπῆ τοῦ Χ ἐ ρ Χάσελφρατζ ὁ διοικητῆς διὰ φερμανίου κατὰ πάντα ἐγκύρου παρεχώρησεν αὐτῷ τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον ν' ἀνασκάψῃ τοὺς εἰς τὴν πεδιάδα τύμβους ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον ὅτι πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἀνκαλυφθῆ θὰ παρεχωρεῖτο ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν διοικητὴν, ἀντὶ ἐννοεῖται, στρογγύλου ποσοῦ χρυσῶν νομισμάτων. Πρὸς τούτοις ὁ Χ ἐ ρ Χάσελφρατζ εἶχε συνάψῃ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ καὶ ἄλλην συμφωνίαν, ἀλλὰ μυστικὴν, δι' ἧς ἐπεφυλάσσετο νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν διοικητὴν ὅ,τι αὐτὸς ἤθελε κρίνει ἐκ τῶν εὐρημάτων, νὰ ἀποκομίσῃ δὲ ἀθροῦσως ὅ,τι ἤθελε τοῦ φανῆ πολυτιμότερον.

Ἦρχισαν αἱ ἐργασίαι τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Κερδικῆ ἀκολουθοῦσα δὲ διεύθυνσιν παράλληλον τῶν διακοπαισῶν ἐργασιῶν ἡ νέα ὑπὸ τὸν Χάσελφρατζ ἀποστολῆ ἀνέσκαπτε καὶ ἡρεῦνα πιρετωδῶς. Τὴν ζῆλον τῶν ἐργατῶν ὑπεκίνει διαρκῶς ὁ καθηγητῆς αὐτοπροσώπως, βοηθούμενος ὑπὸ ἐπιστατῶν ἐμίσθων τῆς κυβερνήσεως, οἵτινες δὲν εἰδίσταζον νὰ συνοδεύσωσι τὰς διαταγὰς τῶν καὶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ῥάχους τῶν ὀκνηρῶν. Τοιοῦτοτρόπως παρακινούμενοι οἱ ἐργάται εἰργάζοντο δραστηρίως· αἱ τάφροι ὠρύσσοντο, ἐμικύνοντο βαθύτεραι καὶ μεγαλείτεραι καθ' ἐκάστην.

Ἐν τούτοις οὐδὲν ἀκόμη εἶχον ἀνακαλύψει καὶ παρὰ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀβδοῦλ-Ἀζίμ ὁ προ-